

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН В МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Матеріали
Х Міжрегіональної науково-методичної
інтернет-конференції

5–6 грудня

Харків — 2017

УДК 61:57(07.07)(063)
Ф79

Редакційна колегія: проф. М'ясоєдов В. В.
проф. Кнігавко В. Г.
проф. Сирова Г. О.
проф. Зайцева О.В.
доц. Фоміна Л. В.
доц. Краснікова С. О.
ст. викл. Садовниченко Ю. О.
доц. Батюк Л.В.
ас. Морозова О.М.

Ф79 Сучасні концепції викладання природничих дисциплін в медичних освітніх закладах (біологія, фізика, хімія, педагогіка, психологія):
Матеріали X Міжрегіональної науково-методичної інтернет-конференції, 5–6 грудня 2017 р. — Харків : МіФ, 2017. — 241 с.

- son-bodrstvovanie-169938/sovy-ljudi-u-kotorykh-nabljudatsja-otstavanie-fazy-sna-12.html 2. Электронный ресурс // <http://works.tarefer.ru/10/100099/index.html>.
2. 3. Электронный ресурс // <https://www.scienceforum.ru/2016/1891/25290>.
4. Эл.рес. // <http://www.km.ru/referats/B7519BEAD7ED4569A02B8765D3654B8E>.
3. 5. Электронный ресурс // Презентация: «Значение биоритмов в жизни человека». <https://www.slideshare.net/vitadun/ss-67007259>.

УДК [378.062:174]-051-057.17-057.875

С. В. Андреева, О. С. Каліненко

*Харківський національний медичний університет
м. Харків*

ЕТИКА ВЗАЄМОВІДНОСИН У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

kalinenko1503@gmail.com

Етика ділового спілкування – важлива складова нормального функціонування роботи вищих навчальних закладів (ВНЗ), яка потребує деяких регламентованих норм при спілкуванні на робочому місці. Для забезпечення якісних взаємовідносин важливо дотримуватись правил етикету і культуру ділового спілкування. Це стосується як відносин всередині колективу, так і зовнішніх контактів (між співробітниками різних відділів або філій, між співробітником і клієнтом) [1].

Етика ділового спілкування у вищих навчальних закладах включає в себе відносини між співробітниками, відносини співробітників з адміністрацією, а також відносини викладачів і студентів.

Етика (лат. «ethos») – означає «звичай, характер». Термін «етика» – давньогрецького походження. Він бере початок від слова «етос» (ἦθος, ethos), що означає місцеперебування – «людське житло, пташине гніздо», тощо. У цьому значенні воно вживалося ще Гомером. У даний час під терміном етика розуміють систему моральної поведінки людини або групи людей [2, с. 90].

Етика взаємин у ВНЗ – це певні встановлені правила і норми поведінки співробітників, викладачів і студентів, за допомогою яких задаються певні моделі поведінки і стандарти відносин спільної діяльності.

Вузівська етика ділового спілкування складається з 2-х рівнів.

1. Етика – це певна система принципів і норм, особистих якостей, що конституують специфічні «ділові» моральні відносини у ВНЗ, призначені для вирішення головного завдання – здобуття вищої освіти і формування особистості сучасного фахівця.

Сучасна вища освіта неможлива без таких ціннісних орієнтацій, як повага до творчої особистості, професіоналізм, визнання своєї ідентичності індивідуальності та значимості професійного і ділового співтовариства, проходження професійного обов'язку, професійна та вузівська солідарність.

2. Другим рівнем етики ділового спілкування є вузівський етикет, який визначає зовнішні форми спілкування і поведінки викладачів і студентів [3, С. 140].

Конкретні зміни в діловому етикеті пов'язані з відомими тенденціями: демократизація, толерантність, значна свобода і творче ставлення особистості до зовнішнього середовища і своєї поведінки. Однак, норми ввічливості, тактовності, порядності залишаються незмінними.

До нормам етикету в ВНЗ, зокрема, належать такі: прийнято звертатися один до одного на «Ви». При спілкуванні співробітники не повинні допускати фамільярності, голосної мови, ненормативної лексики. Неприпустимо публічне з'ясування стосунків як між викладачами, так і між студентом і викладачем.

При цьому студент зобов'язаний знати, що викладач повинен займатися з ним в наступних випадках: на заняттях відповідно до розкладу; на консультаціях відповідно до розкладу; на заліках та іспитах відповідно до розкладу (включаючи перездачі).

Студент не має права: грубити викладачам, сперечатися під час занять, вести себе розв'язно або фамільярно; обговорювати з викладачем чийсь оцінки, крім власних; студент не може наполягати навіть на короткій розмові, якщо він: прийшов до викладача без попередньої домовленості; запізнився або не прийшов на загальну або на індивідуально призначену консультацію.

У той же час викладач не має права ображати студентів, принижувати їх людську гідність, проявляти зарозумілість або, навпаки, фамільярність; видаляти студента із заняття за невиконані домашні завдання; не допускати студентів до складання підсумкового контролю з причин, не пов'язаних з виконанням навчального плану [4, С. 258].

Взаємовідносини адміністрації з співробітниками ВНЗ засновані на принципах довгострокового взаємодії, поваги і чітко виконання взаємних зобов'язань згідно з умовами трудового договору.

Підлеглий співробітник ні в якому разі не повинен намагатися управляти своїм керівником, що є проявом неповаги, порушенням ієрархії і, відповідно, порушенням норм ділового спілкування. Реалізація субординації полягає в тому, що завжди можна висловити свою думку в коректній формі, але лаборант не може вказувати асистентові, асистент – доценту і т.д.

Дотримання етики ділового спілкування – основа успішного колективу. Відносини, побудовані на правила професійної етики та взаємній повазі, створюють комфортну робочу атмосферу, підтримують мотивацію в колективі.

Увага до оточуючих, ввічливість, доброзичливість – основні якості особистості, які більше за інших цінуються в будь-якому колективі. Основні якості, що визначають соціальну цінність кожного співробітника трудового колективу – це щира доброзичливість до оточуючих, сувора дисципліна у ставленні до своїх трудових обов'язків і дотримання громадського порядку.

Таким чином, дотримання етики ділового спілкування у ВНЗ є необхідною складовою процесу вищої освіти і сприяє не тільки оптимізації навчальної діяльності, але більш ефективному включенню викладачів і студентів в подальшу професійну діяльність.

Література

1. Этика и высокая культура делового общения в компании ведут к успеху // Психология общения. Дата оновлення: 18.03.17. URL:

<https://www.psymod.ru/psikhologiya-obshcheniya/delovoe-obshcheniye/113-jetika-delovogo-obshhenija-v-kompanii.html> (дата звернення: 30.10.17).

2. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: навч. посібник. Київ: центр учбової літератури, 2007. 344 с.
3. Палеха Ю.І. Ділова етика: навч.-методичний посібник. Київ, ЄУФІМБ, 2000. 250 с.
4. Палеха Ю.І. Етика ділових відносин: навч. посібник. Київ, Кондор, 2008. 356 с.

**УДК 378.015.3:159.952:
37.091.33:7.02:37.016:811.
161.2–054.6–0.57.87=111**

С. О. Антонович, О. В. Самолисова, А. К. Нестеренко
*Харківський національний медичний університет
м. Харків*

**АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК СПОСІБ АКТИВІЗАЦІЇ УВАГИ
АНГЛОМОВНИХ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ
НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**
antonovich_svetl@ukr.net

Першокурсники, зосібна англомовні іноземні студенти, чутливі щодо свого іміджу серед однолітків і часто піддають себе емоційному ризику, приховуючи той факт, що потребують соціально-психологічної допомоги впродовж адаптивного періоду. Крім того, вони стикаються з низкою суто побутових проблем, вирішенню яких перешкоджає мовленнєвий бар'єр. Також названа категорія студентів потрапляє в складну для неї ситуацію через одночасне вивчення української, російської та латини (зауважимо, що всі ці мови для студентів є іноземними!), саме тому викладач української мови має використовувати прийнятні й ефективні методи навчання, одним з яких є арт-терапія, покликана досягти щонайменше двох цілей: створити сприятливий психологічний мікроклімат на занятті, а також за допомогою графічних зображень, намальованих самими студентами, сконцентрувати увагу, мотивувати їх до запам'ятовування нових лексичних одиниць, граматичних конструкцій тощо.

Малювання є раннім способом пізнання та реагування на світ; отже, воно й допомагає вивченню іноземних мов. Мистецтво як спосіб терапії поєднується з усним діалогом, використовує всі наші можливості, щоб знайти засоби для більш успішного подолання труднощів.

На сьогодні значне занепокоєння як у психологів, так і у викладачів викликають проблеми, пов'язані з розвитком когнітивних здібностей студентів. Саме для першокурсників характерна неуважність через чимале інформаційне навантаження, невміння тривалий час утримувати увагу в процесі вирішення великої кількості навчальних завдань. У зв'язку із цим актуальним є застосування арт-терапії – такого методу навчання української мови як